

SANOMALEHTI SUOMENMAAN RAHASTO

Keskustapuolueen pää-äänenkannattajan tuki maakunnalle

Rahasto perustuu onnittelulahjoituksiin sanomalehti Liiton täyttäessä 75 vuotta 1981 ja myöhempiin lahjoituksiin. Se tukee yleisesti tiedettä ja taidetta. Rahasto oli alun perin nimeltään Sanomalehti Liiton rahasto, mutta nimenmuutos Sanomalehti Suomenmaan rahastoksi hyväksyttiin 26.11.1996.

Maalaisliiton edeltäjän, Suomen Maalaisväestön Liiton, perustavassa kokouksessa todettiin tarvittavan oma äänenkannattaja. Sanomalehti Liiton perustava kokous pidettiin 18.10.1906, jolloin päätettiin lehteä kustantavan osuuskunnan perustamisesta. Osuuskunta osti kirjakauppias B. B. Bergdahlin kirjapainon. Kauppaan sisältyi myös Louhi-lehti, joka lakkautettiin. Louhi-lehden toimitussihteeriksi, Oulun tuomiokirkon kanttori Juho Ranta valittiin Liiton toimitussihteeriksi.

Lehden ensimmäinen päätoimittaja oli Otto Karhi, joka oli myös yksi lehden perustajajäsenistä. Ensimmäinen lehti ilmestyi jo 20.11.1906. Sanomalehti Liiton tehtäväksi määriteltiin alusta lähtien Pohjanmaan väestön asioiden ajaminen. Myöhemmin päämääräksi tuli lisäksi keskustapuolueen aatteesta ja teoista kertominen sekä hyvänä uutislehtenä toimiminen. Liitto alkoi ilmestyä säännöllisesti, kolme kertaa viikossa, vuoden 1907 alusta lähtien. Lehden tärkeänä taustavaikuttajana Helsingissä toimi silloinen kansanedustaja Kyösti Kallio. Vuonna 1917 Liitosta tuli kuusipäiväinen.

Liitto perusti erillisen Talo-osakeyhtiön, joka hankki puutalokiinteistön Torikadun ja Kauppurienkadun kulmasta. Taloyhtiö hankki 1919 Liitolle uuden lehtipainokoneen ja latomakoneen. Osuuskunta sulautettiin taloyhtiöön 1921, jolloin nimi muutettiin Oy Liitoksi. 1950-luvun lopulla rakennettiin uusi toimitalo samalle tontille. Rakennusta korotettiin 1967.

Sodan jälkeen Liitto keskittyi maakunnan teollistamisen edistämiseen, mm. typpitehtaan perustamiseksi Pohjois-

Kansanedustaja Johannes Virolainen lukee Suomenmaata. Kuva: Lehtikuva.

Suomeen ja Rautaruukin saamiseksi Raaheen. Liitto tuki Paasikiven-Kekkosen linjaa ja 1960-luvulta aluepolitiikkaa. Vuonna 1955 Liitto oli alkanut ilmestyä seitsenpäiväisenä, mutta se palasi takaisin kuusipäiväiseksi 1964. Levikin romahtamisen seurauksena lehden taloustilanne oli vaikea, kunnes 1970-luvun alussa alkanut valtion lehtituki toi helpotusta. Liitto siirtyi ensimmäisenä Pohjois-Suomessa offset-painomenetelmään 1972.

Vuonna 1994 Liitto sulautui sanomalehti Suomenmaahan. Suomenmaa oli perustettu 1908 Viipurissa nimellä Maakansa. Maakansa oli Karjalan kakkoslehti ja Maalaisliiton äänenkannattaja, sotien jälkeen myös siirtokarjalaisten sanomalehti. Nimi vaihdettiin Suomenmaaksi 1965, kun Maalaisliitosta tuli Keskustapuolue. Keskusta oli jäädä vaille pää-äänenkannattajaa 1991, kun Suomenmaa ajautui konkurssiin. Lehti muutettiin viisipäiväisestä yksipäiväiseksi ja yhdistettiin Liiton kanssa. Suomenmaan osakepääomasta 90 % siirtyi Liiton haltuun. Viimeinen Liitto ilmestyi vuoden 1993 lopussa, ja lehti jatkoi maakunnallisena Suomenmaana.

Osuuskunta Sigillum/Terhi Kivistö

Pohjois-Pohjanmaan rahasto perustettiin vuonna 1968, ja se on yksi Suomen Kulttuurirahaston seitsemästätoista maakuntarahastosta. Rahasto tukee Pohjois-Pohjanmaalla tehtävää tai siihen kohdistuvaa tutkimusta, taiteellista työtä ja kulttuuritoimintaa jakamalla apurahoja ja palkintoja sekä järjestämällä myös muuta kulttuuritoimintaa. Lisätietoja www.skr.fi/pp.